T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari
Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 1, Yıl: 1987

SOSYAL SİGORTALARIN FİNANSMANINDA BAŞLICA SORUNLAR

Erol AKI (*) Sevda TAŞTEKİL (**)

Ö Z E T

Sendikalaşma ve toplu iş sözleşmesi hakları gibi sosyal güvenlik hakkı da endüstrileşmenin doğrudan bir sonucudur. Türkiye'de sosyal güvenlik Devletin aldığı bazı önlemler ve yasal düzenlemeler ile sağlanmaktadır. Sosyal güvenliğin gerçekleştirilmesi finansal olanaklara sahip olunmasına bağlı olup; ülkemizde prensip olarak sosyal güvenlik kurumuları çalışan ve çalıştıranların katılım paylarıyla finanse edimektedir. Uygulamada sözkonusu katılım paylarının oluşturduğu fonların, Devletin bazı amaçlarına hizmet edecek bir şekilde kamu kesimindeki belirli alanlara yatırılmak suretiyle kullanıldığı görümektedir. Ancak bu durum özellikle ülkemizin sosyal güvenlik kurumlarından biri olan Sosyal Sigortalar Kurumu açısından bir finansal sorun oluşturmaktadır. Sorunun çözümü için öncelikle katılım paylarının mümkün olabildiği ölçüde zamanında tahsilinin gerçekleştirilmesi, giderek Kurum fonlarının verimli yatarım alanlarına yöneltilmesi ve nihayet Devletin Kurumun finansmanına doğrudan katılımının mümkün hale getlrilmesi gerekmektedir.

I. GİRİŞ

Ülkemizde sosyal sigorta, sosyal yardım ve sosyal hizmet programlarından oluşan sosyal güvenlik sistemimizin belkemiğini oluşturan sosyal sigorta programları 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu çerçevesinde T.C. Emekli Sandığı, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu çerçevesinde Sosyal Sigortalar Kurumu ve nihayet 1479 sayılı Esnaf ve Sanat-

(*) Doç. Dr., D.E.Ü.İ.İ.B:F., Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü
(**) Araş. Gör., D.E.Ü.İ.İ.B.F., Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü

kârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu çerçevesinde aynı adla anılan Kurum (ya da kısa adıyla Bağ-Kur) tarafından yürütülmektedir. Bu kurumlardan başka sözkonusu sosyal sigorta programlarının yürütümünde görev alan bazı ek sosyal güvenlik sağlayan kurum ve kuruluşlardan da söz etmek mümkündür. (Nitekim 506 SK'nun geçici 20. md.'ne göre bazı banka ve sigorta şirketleriyle ticaret ve sanayi odalarınca oluşturulan «sandıklar» bu tür kuruluşlardır.)

Ülkemizde sosyal güvenlik programlarının yürütümünde görev alan kurumlar, çalışan ve çalıştıranlardan finansmanlarının gerçekleştirilmesi amacı ile katılım payları tahsil ederek, bunları gereken hal ve zamanlarda sigortalılara ya da bunların hak sahiplerine aktarmaları nedeniyle «geliri yeniden dağıtan bir mekanizma» görevi yerine getirmelerinin yanısıra, finansman kaynaklarının bir kısmını tahvil ve hisse senedi gibi değerlere yatırmak suretiyle çeşitli transfer akımları gerçekleştirmekte ve bu nedenle sermaye piyasasının belli başlı kurumları arasında yer almaktadırlar (Uysal, 1985, s. 10). Ülkemizin sosyo-ekonomik yapısı içinde bu denli önem taşıyan bu kurumların sözü edilen işlevleri yerine getirebilmeleri yeterli ölçüde finansal kaynaklara sahip olmaları ve bunları etkin bir biçimde kullanabilmelerine bağlıdır. Ancak, ülkemiz sosyal sigorta kurumlarının gerek finansal kaynakları teminde gerekse etkin bir biçimde kulanmada bazı dar boğazlarla karşılaştıkları bilinmektedir. 506 sayılı Kanunun uygulanmasında Sosyal Sigortalar Kurumu açısından özellikle günümüze kadar geçen süre zarfında Kurumun yasal yükümlülüklerinde ortaya çıkan artışlar, bu artışların karşılanması ve Kurumun varlığını sürdürebilmesi hep finansman konusunda beliren sorunların çözümlenmesine bağlı olduğundan; ana başlıklarını belirtmeye çalıştığımız bu hususlar işbu makalemizin içeriğini oluşturacaktır.

II. SOSYAL SİGORTALARIN FİNANSMANI

Sosyal sigortaların finansmanı, sosyal sigorta hizmetlerinin mali yönüyle ilgili bir konudur. Konunun belirgin hale gelebilmesi amacıyla aşağıda öncelikle sosyal sigorta ve giderek finansman kavramlarının tanımlanmasına çalışılacaktır.

1. Genel Olarak

Demokratik düzen içersinde bir ülkenin sosyal politikasının temel ilkelerinden biri olarak sosyal güvenliğin sağlanmasında görev alan araçlardan başlıcası olan sosyal sigortaların çeşitli tanımları yapılmıştır. Ancak burada bu tanımlara ayrı ayrı yer vermek yerine genel bir tanımdan hareketle sosyal sigortaları, bir ülke çalışanlarının karşılaşabilecekleri

belirli bazı fiziki ve sosyal riskleri karşılamak amacıyla zorunlu olarak işçi ve işverenlerin katılımlarıyla Devlet tarafından kurulan örgütlenmiş bir kurum olarak değerlendirmek ve ilgililerin maddi katkısıyla gerçekleştirildiklerinden primli sosyal güvenlik rejimleri arasında kabul etmek mümkün olmaktadır (Tuncay, 1986, s. 13).

Finansman kavramı ise; «bir kurumun rasyonel bir biçimde donatımı ve faaliyetlerini aksatmadan yürütebilmesi için gerekli olan sermayenin temini ile (Doğan, 1983, s. 236), bu sermayenin kurumun amaçları ve çıkarlarına en uygun yer, zaman ve konularda kullanımı» şeklinde tanımlanabilir.

Sosyal güvenlik alanında yapılan araştırmalar, sosyal sigortaların oluşumundan önceki dönemlerde yalnızca Devlet kuruluşları ve özel kuruluşlarca işçilere bazı sosyal yardımların sağlanmasıyla sosyal güvenliğin gerçekleşemiyeceğini, irili ufaklı tüm işyerlerinde çalışanların sosyal güvenliğinin sağlanması için genel br sosyal güvenlik uygulamasına geçilmesi gereğini ortaya koymuştur (Ertem, 1967, s. 13). Böylece sosyal sigortaların oluşumu için çalışmalar yapılırken çalışanların sosyal güvenliğinin sağlanmasında yalnızca işverenlerin sorumlu tutulamayacağı, Devletin de toplumda önemli bir değer olan işgücünün bu sorununa ilgisiz kalamayacağı yolundaki görüşlerin benimsenmesiyle «sosyal sigortaların finansmanı» konusunun önemi daha da belirginleşmiştir.

Hemen hemen tüm ülkelerde sosyal güvenliğin temel araçlarından biri olarak kabul edilen sosyal sigortaların kendilerinden beklenen hizmeti verebilmeleri için bazı mali olanaklara sahip bulunmaları kaçınılmaz bir gerçektir. O halde sosyal sigortaların finansmanını; «sosyal sigortaların amaçları doğrultusunda faaliyette bulunabilmeleri için gereken mali olanaklara sahip olmalarında izlenen yöntem, ilke ve sağlanan mali kaynaklardan oluşan bir bütün» olarak tanımlamak mümkündür. Sosyal sigortaların finansmanının amacı da buna bağlı olarak, «sosyal sigorta kurumlarının sosyal güvenliğin sağlanmasında üzerlerine düşen görevleri gereği gibi yerine getirebilmeleri ve giderek sosyal sigortaların hedeflerine ulaşabilmeleri için gerekli mali kaynakların sağlanması ve sözkonusu görevin sürekliliği için bu kaynakların rasyonel bir biçimde kullanımı» şeklinde açıklanabilir.

Sosyal sigortalardan beklenen hizmet Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından düzenlenmiş olan «Sosyal Güvenliğin Asgari Normlarına İlişkin 102 sayılı Çalışma Sözleşmesi»nde, sosyal sigorta riskleri adı altında dokuz ana başlıkta ele alınmış ve sosyal sigortaların bu riskleri göğüslemekle yükümlü oldukları belirtilmiştir. Sözleşmede ele alınan bu riskler şunlardır (Tuncay, 1986, s. 25; UÇÖ,. s. 31-33) :

1. Hastalık halinde sağlık yardımı,
2. Hastalık halinde tazminat,
3. İşsizlik,
4. Yaşlılık,
5. İşkazası ve meslek hastalıkları,
6. Analık,
7. Hastalık,
8. Ölüm,
9. Aile yardımları.

Öte yandan sosyal sigortalar fiziki ve sosyal risklerin yol açtığı gelir kayıplarını ilgililere parasal yardım sağlayarak gidermek görevini üstlenmişlerdir. Bunun yanısıra, yine fiziki ve sosyal risklerin yaratacağı gider artışlarına karşı (örneğin; cenaze, yol giderleri gibi) sosyal sigorta parasal yardım sağlamaktadır.

Sosyal sigortalardan beklenen hizmetin ne olduğu konusu aşağıda yalnızca 506 sayılı Kanun açısından ele alınacağından burada diğer sosyal sigorta kurumları ile ilgili ayrıntıya girişilmeyecektir. Ancak bazı konuların daha iyi açıklanması ihtiyacıyla zaman zaman diğer sosyal sigorta kurumlarına da kısaca değinmek gerekecektir.

Sosyal sigortaların finansmanında iki ana görüşten söz etmek mümkündür. Bu görüşlerden ilkine göre; sosyal güvenlik bir toplum sorunu olarak kabul edilmekte ve bireyin sosyal güvenliğinin gerçekleştirilmesi sorumluluğu tüm topluma yüklenmektedir. Bu görüşün benimsenmesi sonucu, sosyal sigorta giderlerinin tümü Devlet tarafından karşılanmaktadır. Diğer görüşe nazaran kişisel sorumluluk esası açısından finansman ihtiyacının işçi ve işverenlerden alınan katılım payları, Devlet katkıları ve fon gelirleriyle karşılanması gerekmektedir (Talas, 1983, s. 356).

Nitekim ülkemizde örneğin T.C. Emekli Sandığı'nın finansmanına iştirakçilerin yanısıra iştirakçileri çalıştıran kamu kurum ve kuruluşlarının da kesenek ödeyerek katıldıkları 5434 sayılı Kanunun 14. maddesinde yer alan hükümden anlaşılmaktadır. Ayrıca Sandığın «yönetim giderleri»nin iştirakçileri çalıştıran kuruluşlarca ödenmesi nedeniyle, bu yoldan Devletin Kurumun finansmanına katılması söz konusu olmaktadır. Ülkemizin bir diğer sosyal sigorta kurumu olan Bağ-Kur'un finansman yapısı diğer sosyal sigorta kurumlarımızdan farklılık göstermekte olup; 1479 sayılı Kanun çerçevesinde Kurumun finansman kaynaklarının başlıcasını sigortalıların ödeyeceği primler ile bir dereceye kadar bu primlerle oluşturulan fonlardan sağlanan faizler oluşturmaktadır. Bağ-Kur'un finansma-

nında da sigortalıların ödeyecekleri primleri vergilerden düşebilme olanağına sahip olmaları nedeniyle dolaylı bir Devlet katkısından söz etmek mümkün olabilecektir (Talas, 1976, s. 20).

2.506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu Açısından

Ülkemizde başlangıçta yalnız 10 ya da daha fazla işçi çalıştıran ve 3008 sayılı İş Kanununa tabi işlerde çalışanlar hakkında uygulanan sosyal sigortaların (4772 sayılı İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları Kanunu, 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanunu) 1952 tarihinden itibaren yapılan çeşitli değişikliklerle kapsamı genişlemeye başlamıştır. Bu arada 1952 yılında basın mesleğinde çalışanlar, 1954 yılında gemi adamları kapsama alınmıştır. Yine 1952 yılından itibaren çeşitli tarihlerde çıkarılan kararnamelerle 50.000 ya da daha fazla nüfuslu illerde değişik işkollarında 4-9 işçi çalıştıran işyerlerine de teşmil edilmiştir. Nihayet 506 sayılı Kanun ilke olarak asgari işçi sayısı sınırlamasını kaldırmış; ancak il ve kasabalarda 4 işçiden buralar dışında 8 işçiden az işçi çalıştıran işverenlerle bunların çalıştırdığı kimseler hakkındaki uygulamanın Bakanlar Kurulu tarafından saptanacak tarihlerde başlaması öngörülmüştür. Bilindiği gibi 506 sayılı Kanun, 1 işçi çalıştıran işyerlerine teşmil edilmiş ve 1971 yılı sonunda uygulama 67 ile yayılmıştır. (1985 İstatistik Yıllığı, 1985, s. 1; Türkiye İstatistik Yıllığı, 1985, s. 163).

506 sayılı Kanunun uygulama alanının giderek genişlemesi, Kurumun yalnızca hizmet akdiyle çalışanları, değil, onların eş ve çocuklarıyla ölümleri halinde hak sahiplerini de kapsamına alması oranında, Kurumun yasal yükümlülük ve görevlerinde çoğalma olmuştur. Bu durumun doğal sonucu olarak Kurumun parasal kaynaklara olan ihtiyacı artmıştır.

Kurum, çeşitli sigorta dallarından sigortalılara, bunların eş ve çocuklarıyla ana ve babalarına parasal ve sağlık yardımları yapmaktadır. 506 sayılı Kanun 32, 43 vd. maddelerinden de anlaşılacağı üzere, Kurum işkazasına uğrayan, meslek hastalığı üzere, Kurum işkazasına uğrayan, meslek hastılığı ya da hastalığı tutulan sigortalılara sağlık yardımlarında bulunmakla yükümlüdür. Diğer yandan sigortalıların eş ve geçindirmekle yükümlü oldukları ana ve babaları hastalandıklarında Kurumdan sağlık yardımları talep edebilmektedirler. 506 sayılı Kanun madde 122/1'e göre; Kuruma yüklenen bir diğer görev de sürekli işgöremez ya da sakat kalan sigortalılardan çalışma güçlerinin arttırılabileceği umulanları, kendi mesleklerinde ya da yeni bir melekte çalışabilmelerini sağlamak üzere «işe alıştırmaya» tabi tutmadır.

Kurum, anılan Kanunun 123. maddesinde yer alan hüküm çerçevesinde sigortalılara sağlayacağı yardımlar arasında yer alan sağlık yardımlarını yerine getirebilmek için gerekli sağlık tesislerini kurmak ve bununla ilgili sözleşmeleri yapmak görev ve yetkisine sahip kılınmıştır. Sosyal Sigortalar Kurumu; hastane, dispanser, senatoryum ve benzeri sağlık tesislerini bizzat kurarak ve işleterek, ayrıca kendi tesislerinde çalıştırdığı doktorların yanısıra başka sağlık kuruluşları ve doktorlarla sözleşme yapmak suretiyle, sağlamakla yükümlü olduğu sigorta yardımlarını yerine getirmektedir (Tuncay, 1986, s. 155-157).

Ayrıca yine madde 123 hükmüne dayanılarak Kuruma ilaç fabrikası kurma yetkisi verilmiştir. Kurum, 506 sayılı Kanunun kendisine yüklediği görevleri ve sağlık yardımlarını yerine getirebilmek için sağlık tesislerini bizzat kurmayı ya da sağlık personelini kullanmayı uygun görmezse bu taktirde; o yerdeki hastane, eczane, doktor, ebe ve benzeri gerçek ya da tüzel kişilerle sözleşmeler yapabilmektedir (506 SK. md. 123/1,5)

Buraya kadar yapılan açıklamalarla Sosyal Sigortalar Kurumunun zaman içinde artan görev ve sorumlulukları ve bunun sonucu doğan finansman ihtiyacı belirtilmeye çalışılmış olup bundan sonra sırasıyla bu ihtiyacın karşılanmasını sağlayan temel finansman kaynakları incelenecektir.

III. SOSYAL SİGORTALAR KURUMUNUN FİNANSMAN KAYNAKLARI VE FONLARIN OLUŞUMU

Yukarıda da değinildiği gibi, Sosyal Sigortalar Kurumun yerine getirmekle yükümlü olduğu görevlerin gerekli kıldığı ödemeleri yapabilmesi için bir para kaynağına sahip olması zorunludur. Aşağıda Kurumun para ve mal varlığını oluşturan temel finansman kaynakları belirtilmeye çalışılacaktır.

1. Sosyal Sigorta Primleri ve Devlet Katkısı

Ülkemizde Sosyal Sigortalar Kurumunun finansman kaynakları 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 19. maddesinde belirtilmiş olup, bunlar:

a. Sigorta dalları itibariyle işçi ve işverenlerin ödeyeceği primler,

b. 1475 sayılı İş Kanunu madde 32'ye göre işçi ücretlerinden yapılan ceza kesintilerinden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca Kuruma verilmesi uygun görülecek paralar,

c. Yine aynı Kanunun ilgili maddesine göre işveren ya da işçiler hakkında hükmedilecek para cezaları,

d. Gerçek ya da tüzel kişilerce yapılacak bağış ve vasiyetler,

e. Kurumun menkul ve gayrimenkul mallarının getirdiği gelirler,

f. Genel bütçeden yapılan yardımlar'dan ibarettir.

4792 sayılı Kanun madde 19/a'daki hükümden de anlaşılacağı üzere Kurumun finansman kaynaklarından birini genel olarak işverenlerin ve bazı sigorta dalları için ayrıca işçilerin ödeyecekleri primler oluşturmaktadır. Bilindiği gibi ülkemizde Kurumun en önemli finansman kaynağı olan primler işçi ve işverenlerden 506 sayılı Kanun hükümlerine göre alınmaktadır (md. 72/1). Primler, gelir dilimlerinden herhangi bir ayrım yapılmaksızın doğrudan doğruya prim matrahı üzerinden belli oranlar dahilinde tahakkuk ettirilirler. Ancak sosyal sigorta yardımlarına esas olacak gelirde bir alt ve üst sınır getirilmek suretiyle sınırlama yapılmıştır (506SK.md. 78).

Bu açıklamalardan hareketle şimdi de işçi ve işverenlerin katılım payları açısından sigorta dallarında uygulanan prim oranlarını kısaca inceleyelim;

a. İşkazaları ve Meslek Hastalıkları Sigorta Dalı

Bu sigorta dalında tarifesine göre saptanacak primin tümünün işverenlerce ödeneceği, prim oranının %1,5'dan az, %7'den çok olamıyacağı hükme bağlanmıştır (506 SK. md. 73/A) (Adı geçen tarife hakkında bak., Ayhan, 1985, s. 213-214).

b. Hastalık Sigorta Dalı

Bu sigorta dalının finansmanına işçi ve işverenlerin katılımları sözkonusu olup; prim oranı sigortalının kazancının %11'i olarak belirlenmiş ve bunun %5'i sigortalı payı, %6'sı da işveren payı olarak saptanmıştır (506 SK. md. 73/B, a).

c. Analık Sigorta Dalı

Analık sigorta primi sigortalının kaazncının %1'i olup, tamamı işverenler tarafından ödenmektedir (506SK. md. 73/C).

d. Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigorta Dalları

Burada prim oranı sigortalının kazancının %20'si olup, bunun %9'u sigortalı payı ve %11'i de işveren payıdır. Ancak maden işyerlerinin yeraltı işlerinde çalışanlar için prim, sigortalının kazancının %22'si' olup, bunun %9'u sigortalı payı, %13'ü de işveren payıdır (506SK.md. 73/D).

506 sayılı Kanun madde 73'e göre yukarıda belirtilen prim oranlarına ilişkin açıklamaları bir tablo halinde göstermek de mümkündür. Nitekim Tablo (1)'de 506 sayılı Kanuna göre sigorta dalları itibariyle uygulanan prim oranları gösterilmektedir.

Tablo 1 : 506 SAYILI SOSYAL SİGRRTALAR KANUNUNA GÖRE PRİM ORANLARI

Sigorta Prim Türleri	Prim Oranı	Sigortalı Ortalaması	İşveren Payı
İş Kazası ve Meslek H. Sigor.	1,5-7	—	1,5-7
Hastalık Sigortası	11	5	6
Analık Sigortası	1	—	1
Maden işyerlerinde yeraltı işlerinde çalışanlar Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları	20	9	11
için Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları	22	9	13

4792 sayılı Kanunun 19. maddesinde Kurumun finansman kaynakları arasında genel bütçeden yapılacak yardım da gösterilmiştir. Buna göre, Devletin Kurumun finansmanına katılacağı kabul edilmiş olmaktadır. Ancak uygulamada Devlet, Kurumun finansmanına bütçe yoluyla dolaysız olarak hiçbir katkıda bulunamamıştır. Bu nedenle, Kurumun finansmanında ancak dolaylı Devlet katkılarından söz etmek mümkün olabilmektedir. Dolaylı Devlet katkıları arasında da; Kuruma tanınan vergi bağışıklıkları, Kurumun yaptığı işlemler ve bu işlemler için ilgililere verilmesi ya da onlardan alınması gereken her türlü belge ve bunların suretlerinden harç, resim ve damga vergisi alınmaması sayılabilir (506 S.K. md. 126). Ayrıca Kurumun taşınır ve taşınmaz mal gelirleri, mevduat ve kredi faizlerinin vergiye tabi olmaması da bunlara eklenebilir (472 S.K. md. 24).

Buraya kadar yapılan açıklamalarla Sosyal Sigortalar Kurumunun finansman kaynaklarının genel bir değerlendirmesinin yapılmasına çalışılmıştır. Bundan sonra ise, Kurumun fonlarının oluşumu üzerinde durulacaktır.

2. Sosyal Sigortalar Kurumu Fonlarının Oluşumu

Sosyal Sigortalar Kurumu fonları hakkında bir fikir sahibi olunabil-

mesi için öncelikle Kurumun izlediği finansman yöntemi belirlenmelidir. Kurumun uyguladığı finansman yönteminin belirlenebilmesi için ise, Kurum tarafından her hesap yılı sonunda toplanan prim ve gelirlere ne tür bir işlemin uygulandığını incelemek gerekmektedir.

506 sayılı Kanunun 137. maddesine göre, her hesap yılı sonunda yıl içinde toplanan iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleriyle Kurumun diğer gelirlerinden karşılık ayrılması gerekmektedir. Bu açıklamadan hareketle şimdi Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından uygulanan finansman yönteminin belirlenmesi için konunun sigorta dalları itibariyle ayrı ayrı incelenmesine çalışılacaktır.

Uygulamalardan görüleceği gibi, Kurum, iş kazaları ve meslek hastalıkları sigorta dalından hak sahiplerine sürekli sosyal yardımlar sağlayabilmek için matematik karşılıklar; ileride yapacağı yardım ve toptan ödemeler için ise ödenmiş primler karşılığı ayırmaktadır. Bu nedenle anılan sigorta dalında izlenen finansman yötemi karma bir finansman yöntemi niteliğini taşıyan «ılımlı bir biriktirme yöntemi»dir (Dilik, 1972, s. 51-52).

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta dallarında da hem matematik karşılık hem de ödenmiş prim karşılığı ayrılmaktadır. Ancak bu sigorta dalının özelliğinin bir gereği olarak burada uygulanan yöntem doğrudan doğruya «biriktirme yöntemi»dir. Hastalık ve analık sigorta dallarında ise herhangi bir matematik karşılık ya da ödenmiş primler karşılığı ayrılmadığı için, finansman tekniği açısından önem taşıyan bir fon oluşumu gerçekleşmemekte, bir dönemin gelirleri aynı dönemin giderlerini karşılamaktadır. Bu nedenle burada izlenen finansman yöntemi; «dağıtım yöntemi» olarak adlandırılmaktadır (Tuncay, 1986, s. 102).

Yukarıda verilen bu açıklamalardan hareketle sonuçta ülkemizde Sosyal Sigortalar Kurumunun finansmanında biriktirme yöntemi ağır basan (Tunçomağ, 1982, s. 103; Tuncay, 1986, s. 102) bir karma finansman yönteminin izlenmekte olduğu göze çarpmaktadır. Finansmanda sözkonusu yöntemin izlenmesi sonucu Kurumun bünyesinde her yıla ait gelir ve giderleri arasındaki farktan oluşan ve kanuni yükümlülükleri doğrultusunda sigortalılarına ya da hak sahiplerine yapacağı sigorta yardım ve ödemlerini karşılamada kullanabileceği bir fon birikimi gerçekleşmektedir.

IV. SOSYAL SİGORTALAR KURUMU FONLARININ KULLANIMI

Sosyal Sigortalar Kurumu fonlarının kullanımı sırasıyla sigorta risk-

lerinin karşılanması ve fonların çeşitli alanlarda işletilmesi suretiyle gerçekleşmektedir.

1. Sosyal Sigorta Risklerinin Karşılanması Suretiyle

Sosyal Sigortalar Kurumu sigortalıları kısa ve uzun vadeli sigorta dallarından çeşitli yardımlar sağlamaktadır. Kısa vadeli sigorta dalları itibariyle sağanan yardımlar; iş kazası ve meslek hastalıkları, analık ve hastalık sigortalarından yapılan sigorta yardımlarıdır. Uzun vadeli sigorta dalları itibariyle sağlanan yardımlar ise; malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından sağlanan yardımlar şeklinde ifade edilebilir.

Kurum tarafından sağlanan yardımları kendi aralarında sağlık yardımları ve parasal yardımlar şeklinde incelemek genel bir değerlendirmeyi sağlayacaktır:

a. Sağlık Yardımları

Kurum tarafından sağlanan sağlık yardımları da kendi aralarında sınıflandırılabilir. Nitekim sağlık yardımları:

aa. Sigortalının doktora muayenesi ve tedavi ettirilmesi,

bb. Protez araç ve gereçlerinin sağlanması,

cc. Rehabilitasyon yardımlarının sağlanması.

dd. Muayene ve tedavi için yurt içinde başka bir yere göndermeden ibarettir.

b. Parasal Yardımlar

Kurum tarafından sigortalılara sağlanan bir diğer yardım türü de; parasal yardımlardır. Parasal yardımları da kendi aralarında sınıflandırmak mümkündür:

aa. İşgöremezlik ödeneği verilmesi,
  aaa. Sürekli işgöremezlik geliri,
  bbb. Geçici işgöremeklik ödeneği,

bb. Gelir bağlanması,
  aaa. Yaşlılık aylığı,
  bbb. Maluliyet aylığı,
  ccc. Ölüm aylığı,

cc. Maktu yardım yapılması (doğum ve cenaze yardımları gibi),
dd. Toptan ödemede bulunması'dır.

Tablo (2)'de son yıllar itibariyle Sosyal Sigortalar Kurumundan ay-

lık alanların sayısı gösterilmektedir (Türkiye İstatistik Cep Yıllığı, 1986, s. 66):

Tablo 2 : SOSYAL SİGORTALAR KURUMUNDAN AYLIK ALANLARIN SAYISI

Aylık Alan	1982	1983	1984	1985
İş kazası				
Meslek has.				
sigortası	71.491	72.055	74.828	78.929
—Malul	25.866	26.671	27.254	28.850
—Eş	15.256	14.679	15.000	15.878
—Çocuk	23.146	23.324	23.833	25.230
—Ana, baba, kardeş	7.223	7.381	8.741	8.971
Malullük, Yaşlılık ve Ölüm				
sigortası	736.627	801.018	901.801	991.752
—Yaşlı	461.781	505.293	570.547	628.392
—Malul	28.866	29.703	31.321	33.018
—Eş	116.140	126.613	141.576	155.930
—Çocuk	124.500	133.813	152.425	167.879
—Ana ve baba	5.340	5.596	5.923	6.533

2. Fonların Çeşitli Alanlarda İşletilmesi Suretiyle

Sosyal Sigortalar Kurumu fonlarının kullanımı ve özellikle yatırım alanlarının yöneltilmesi oldukça karışık ve güç bir sorundur. Biriktirme yönteminin dayandığı sigortacılık tekniği gereği fonların işletilmesinde; güven, verimlilik, likidite ve kararlılık ilkelerine uyulması zorunludur. Sözkonusu bu ilkeler, biriktirme yönteminin uygulanması sonucu oluşan fonların sosyo-ekonomik amaçlara hizmetle sigortalılara olduğu kadar toplu-ma da yararlı olmasını sağlamaktadır (Talas, 1983, s. 68).

1950'lerden önceki dönemlerde Kurumun fonlarını yatırabileceği alanlar sınırlı tutulmuşken; bu tarihlerden sonra yatırım alanlarında bir genişleme olmuş ve Kurum milli banka ve tahvillerin yanısıra çeşitli gayrimenkullere de yatırımda bulunabilmiştir. Ancak sağlık binaları ve idare

binaları gibi «sosyal amaçlara» hizmet eden türde gayrimenkullere yatırım yapılmış ise de; özellikle idare binalarında lükse kaçılması Kurumu «sosyal amaçlara» hizmetten uzaklaştırmıştır.

Kurum bünyesinde biriken fonlar 4792 sayılı Kanunun 2158 ve 2868 sayılı Kanunlar ile değişik 20. maddesinde belirtilen alanlarda yine bu Kanun uyarınca saptanan esaslar dahilinde işletilmektedir. Kurumun 1985 yılı sonu itibariyle 412,0 milyar liraya baliğ olan plasmanları 1984 yılı ile kıyaslamalı olarak Tablo (3)'de gösterilmektedir (SSK. 1985 Çalışma Raporu, 1985, s. 12-13):

Tablo 3 : SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN 1985 YILINA İLİŞKİN PLASMANLARININ 1984 YILIYLA KIYASLANMASI

	1984	1985	Fark
	(Milyon TL.)		
Milli Bankalar	100.184,8	147.22,7	47.037,9
Tahviller	86.893,2	144.722,2	57.829,0
Gayrimenkuller	17.468,0	21.847,5	4.379,5
Konut Kredileri	59.376,6	64.768,1	5.391,5
Tahkim ve Tec. 01. Alacaklar	55.060,4	9.026,0	—46.034,4
Müesseseler (İlaç Fab.)	250,0	250,0	— . —
Hisse Senedi	0,1	0,1	— . —
Nakil Araçları	549,9	1.081,5	531,6
Demirbaş ve Stoklar	13.998,3	23.146,3	9.148,0
T O P L A M	333.781,3	412.064,4	78.283,1

Tablo (3)'ün incelenmesi sonucu görüleceği gibi 1985 yılında Kurum plasmanların 1984 yılına nazaran % 23.45 oranında 78,3 milyar TL'lık bir artış gösterdiği görülmektedir.

1985 yılı sonu itibariyle plasman toplamının:

—%35,73'ünü milli bankalardaki mevduat,
—%35, 12'sini tahviller,
—%5,30'unu gayrimenkuller,

—%15,72'sini konut kredileri,

—%2,19'unu tahkim ve tecil olunmuş alacaklar,

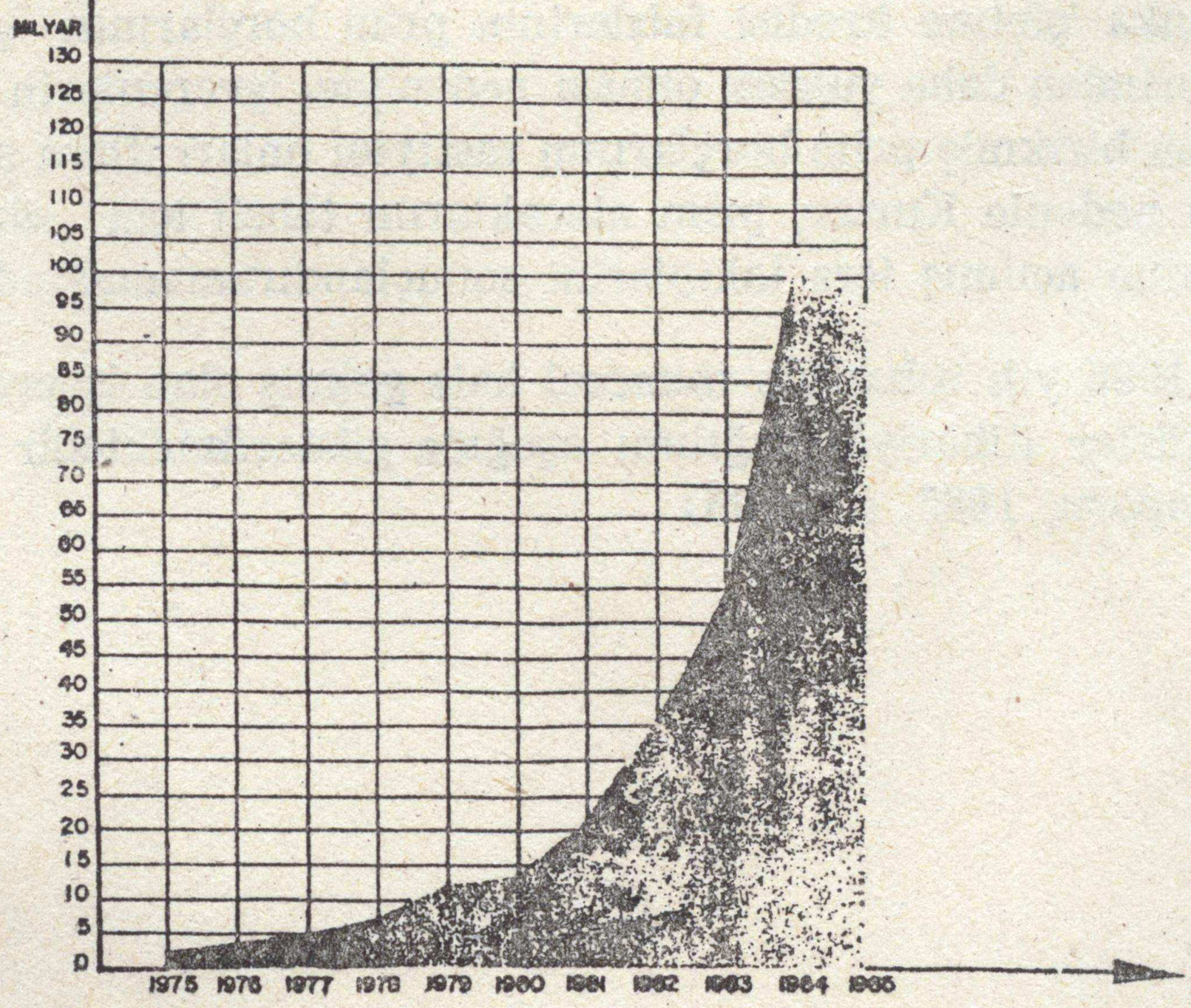
—%5,94'ünü diğer plasmanlar oluşturmaktadır (SSK, 1985 Çalışma Raporu, 1985, s. 13).

Kurumun sözkonusu plasmanlarından yine aynı yıl için elde ettiği gelir ise şu şekilde gösterilebilir (SSK. 1985 Çalışma Raporu, 1985, s. 14):

	Milyon TL.
—Bankalardan alınan faizler	25.223,4
—Tahkim ve tecil olunan alacaklar faizi	1.632,1
—Konut kredileri faizi	3.006,2
—Tahvil gelirleri	26.184,0
—Kira gelirleri	5.428,7
T O P L A M	61.474,4

Aşağıdaki çizelgede ise Kurumun fon gelirlerinin yıllar itibariyle gelişimi gösterilmektedir (SSK. 1985 Çalışma Raporu, 1985, s. 13).

Çizelge1: SOSYAL SİGORTALAR KURUMU FON GELİRLERİNİN YILLAR İTİBARİYLE GELİŞİMİ

V. SOSYAL SİGORTALAR KURUMU FİNANSMAN KAYNAKLARININ KULLANIMINDA DAR BOĞAZLAR

Bu başlık altında öncelikle, Kurumun finansman kaynaklarından en önemlisini oluşturan primlerin tahsilatında karşılaşılan sorunlara bunu takiben Kurumun finansmanına Devletin doğrudan katılmaması sorununa nihayet Kurum fonlarının rasyonel kullanımı sorununa yer verilecektir.

1. Sigorta Primlerinin Tahsilatı Sorunu

Kurumun temel finansman kaynağı olan prim borçlarının işverenlerce zamanında ve eksiksiz olarak Kuruma yatırılmaması, Kurumun, finansal açıdan karşılaştığı en önemli sorununu oluşturmaktadır. Sözkonusu yükümlülüğün işverenler tarafından yerine geterilmemesinin yaptırımı, prim borçlarına gecikme zammı ve faiz uygulanmasıdır (506SK. md. 80). Ancak Ülkemizde yıllardan beri yaşanan yüksek enflasyonun uzun süre aşağıya çekilememesi ve bunun yanısıra banka işletme kredisi faizlerinin yüksekliği, işverenleri yüksek faizli banka kredisi kullanma yerine prim borçlarını Kuruma ödememeye özendirmiştir. Böylece işveren prim borçları için düşük oranda gecikme zammı ve faiz ödemeyi seve seve göze almıştır (Tuncay, 1986, s. 114). İşte buna karşılık anılan 80. maddede 14.5.1986 tarihli 3203 sayılı Kanun ile değişiklik yapılarak prim tahsilatında karşılaşılan bu tür güçlüklere karşı yeni bazı önlemler getirilmiştir. Ancak yine de yapılan araştırma ve incelemelerden Kurumun tahakkuk eden primleri tahsilatta güçlük çektiği görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, banka işletme kredisi faizlerinin prim borçlarının gecikme zammı ve faizlerinden daha yüksek olması nedeniyle, işverenlerin milyarlarla ifade edilen birikmiş prim borçlarının tasfiyesi onları iflasa sürükleyebilecektir. Bu nedenle Kurum prim alacaklarını tahsil için sözkonusu işverenler aleyhine açılmış icra takiplerini sonuçlandıramamaktadır.

Kurumun 1985 yılı itibariyle muaccel hale gelmiş olan işveren prim borçlarının sektörler itibariyle dağılımı aşağıda gösterilmektedir (SSK. 1985 Çalışma Raporu, 1985, s. 94-95):

—Prim alacağının;

Kamu sektörüne ait tutarı	35.875.607.613,94 TL.
Özel sektöre ait tutarı	73.380.072.513,77 TL.
—Kanuni takibe verilmiş tutarı	52.255.761.837,29 TL.
—Prim itiraz komisyonlarına intikal etmiş olan tutarı	1.976.950.621,70 TL.
—Genel Müdürlükçe takside bağlanan tutarı	1.462.578.082,54 TL.
—Adresleri tesbit edilemeyen işverenlerin borç tutarı	644.599.857,98 TL.
—İkmali zaruri kanuni formaliteleri nedeniyle henüz icraya intikal ettirilmemiş tutarı	52.915.789.728,20 TL.

'sıdır.

2. Sosyal Sigortalar Kurumunun Finansmanına Devletin Doğrudan Katılmama Sorunu

Ülkemizde Sosyal Sigortalar Kurumun finansmanında dolaylı bir Devlet katkısından söz etmek mümkündür. Her ne kadar Kurumun finansmanına Devletin genel bütçeden bir pay ayırarak doğrudan katılmasının diğer sosyal sigorta kurumlarını bir yana bırakmış olması gibi bir sonuç doğurabileceği düşünülebilir ise de; milyonlarca çalışanın sosyal güvenliğinin gerçekleşmesinin kurumun finansal kaynaklara sahip olmasına bağlı olduğu vefinansan açıdan Kurumun bir dar boğaz içersinde bulunduğu dikkate alındığında, Devletin finansmanına doğrudan kıtılımının gereği ortaya çkmaktadır. Aslında Devletin Kurumunun finansmanına doğrudan katılımı yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı sakıncalı görülüyorsa bu takdirde; Kurumun prim tahsilatının etkinleştirilmesi, gider kalemlerinde yeni düzelltmelere gidilmesi ve nihayet fonların reel değerlerini arttırıcı, enflasyonun etkisinden koruyucu ve amaca uygun kullanımını sağlayıcı alanlara yöneltilmesi gereklidir (Tütüncü, 1981, s. 481). Ancak ne yazık ki; bu tür önlemlerin yeteri ölçüde alınamadığı ya da alınmakla birlikte Kurumun bu gün için karşılaştığı finansal sorunları çözümlemede yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır. Bu yüzden Devletin finansmana doğrudan katılımının benimsenmesi isabetli olacaktır.

Ülkemizde konuyla ilgili olarak Sosyal Sigortalar Kurumu açısın-

dan belirtilmesi gereken bir diğer husus da, Devlet katkılarıyla Kurumun giderlerine sigortalıların yanısıra varlıklı sınıfların da katılımlarının sağlanmasıyla milli gelirin geniş kitlelere dağılımına yardımcı olunabileceğidir (Tunçomağ, 1982, s. 99). Ancak ülkemizde Devlet gelirleri nin varlıklı sınıflardan sağlandığını söylemek mümkün olamamaktadır. Dolaylı vergilerin toplam Devlet gelirleri içindeki payının yüksekliğinin yanısıra, önemli ölçüde vergi kaçırılması nedenleriyle, ticaret, sanayi ve tarım kesimlerinde yüksek gelirlerin yeterince vergilendirilmemesi sonucu, vergi yükü daha çok orta ve düşük gelirli sınıflar üzerinde kalmaktadır. Öte yandan sigortalıların yanısıra toplam nüfus içersinde önemli bir orana sahip bulunan ve henüz yeterli ölçülerde sosyal güvenceye kavuşturulamamış bazı sosyal grupların da bulunduğu bir gerçektir (Dilik, 1971, s. 313-314; Turan, 1983, s. 250). Devlet bu kesimin sosyal güvenliğini sosyal yardım ve sosyal hizmetler yoluyla sağlamaya çalışmaktadır. Sonuçta Devlet sosyal sigortalar kapsamı dışında kalan düşük gelirli yurttaşların sosyal güvenliğini büyük çoğunlukla ücret ve maaş bordroları üzerinden tahsil ettiği vergilerden sağlar duruma düşmektedir. Bu alanda yapılması gereken şey memur ve işçilerin vergi yükünün azaltılarak, bu yükün ekonomik yönden gelişmiş birime kaydırılması, dolaylı vergilerin toplam Devlet gelirleri içindeki payının düşürülmesi ve vergi tahsilatının etkin hale getirilmesinden ibarettir.

3. Sosyal Sigortalar Kurumu Fonlarının Rasyonel kullanımı Sorunu

Kurum fonlarının rasyonel biçimde kullanımı, önceden de belirtildiği gibi karmaşık ve bazı ilkelere uyulmayı gerektiren bir konudur. Bu durumun esas nedeni, Kurum fonlarının ülkenin sosyo-ekonomik gelişmesinde doğrudan ya da dolaylı bir şekilde etkili olabilmesinden kaynaklanmaktadır.

Ülkemizde Sosyal Sigortalar Kurumu fonlarının yıllar itibariyle önemli tutarlara ulaşarak ülke ekonomisi açısından potansiyel bir kaynak oluşturması, finansman kaynaklarını teminde güçlük çeken kamu kesimini Kurum fonları ile yakından ilgilenir hale getirmiştir. Gerçekten de 4792 sayılı Kanun çerçevesinde fonların yatırım alanlarına ilişkin düzenlemelerin incelenmesi halinde sözkonusu fonların tahsisinde Devletin büyük etkinliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Anılan Kanun çerçevesinde Kurumun fonlarını plase ettiği alanların düşük gelir getirici alanlar olmasının yanısıra, yüksek enflasyon karşısında fonların reel değerlerini yitirmeleri de bir diğer sorunu oluşturmaktadır. Özellikle Kurumun fonlarını tahvillerine ya da milli banka mevduatına yöneltilmesinde sorunlar daha da belirgin hale gelmektedir. Nitekim Kurumun 1985 yılı itibariyle aktif gelirleri arasında yer alan 86.893.237.739TL'lık tahvllerinin 40 mil-

yar TL'lık tutarı Devlet Yatırım Bankasından Kuruma teşlim edilebilmiştir (Demiryol-İş Çalışma Raporu, 1983-1986, s. 62). 1984 yılı itibariyle de kamu kurum ve kuruluşlarından Kurumun toplam 55 milyar TL"lık prim alacağı, %35 faizli üç yıl vadeli hazine tahvilleriyle karşılanarak tasfiye edilmiştir (Tuncay, 1986, s. 99). Kuşkusuz belirtilen bu durumlar, Kurumun finansmanında sorun yaratan nitelikte hususlardır.

Kurum bugüne kadar Devletten finansmanına herhangi bir doğrudan katkı görmediği gibi, aksine fonların çeşitli kamusal alanlarda işletmek ve bazı karşılıksız ödemelere ayrımak suretiyle adeta Devleti finanse etmektedir. Ancak kuşkusuz Kurumun fonlarını rasyonel bir biçimde kullanmasında sorunlarla karşı karşıya kalmasının tek nedeni fonlarını kullanma alanını belirlemede Devletin belirleyici rolünün yoğunluğu değildir. Kurumun fonlarını kullanmada serbest olduğu alanlarda da istenilen sonuçlara ulaşamamış olması aslında izlediği yatırım politikasının yalnışlığını ve Kurumun temel finansman ilkelerine önem vermediğini göstermektedir. Bu nedenle soruna kalıcı çözüm getirebilmek için, yalnızca Devletin fonların kullanım alanlarının belirlenmesindeki rolünü yeniden düzenlemekle yetinilmeyerek Kurumun fonlarını çeşitli alanlara yöneltirken uyulması gereken temel finansman ilkelerini dikkate alan bir yatırım politikası izlemesi gerektedir.

VI. UYGULAMANIN ELEŞTİRİSİ VE SONUÇ

Yukarıda yapılan açıklamalarda Sosyal Sigortalar Kurumunun finansmanında biriktirme yöntemi ağır basan karma nitelikte bir finansman yönteminin izlendiği ve bu nedenle Kurumun bünyesinde fon birikiminin gerçekleştiği belirtilmişti. Ancak yine yukarıdaki açıklamalarda belirtildiği üzere, Kurum gerek fonlarının oluşumu için sigorta dalları itibariyle ayıracağı matematik karşılıkları kendi finansman kaynakları ile karşılamada gerekse oluşumu gerçekleşen fonlarını temel finansman ilkeleri doğrultusunda ve ülke ekonomisine hizmet edebilecek bir şekilde kullanmada bazı sorunarla karşı karşıya gelmektedir. Bugün artık izlenmesi karmaşık ve güç olmasının yanısıra izlenmesi halinde sosyal sigorta kurumlarının bünyelerinde biriken fonların özellikle ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerin sıkça yaşadığı yüksek enflasyon ortamında reel değerlerini yitirmeleri nedenleriyle kullanımı terk edilen biriktirme yönteminin, ülkemizde Sosyal Sigorta Kurumu tarafından hala kullanıldığı görülmektedir. Bu nedenle bu yöntemin kullanımı sonucu doğabilecek sakıncaları çözümlemede Devletin Kurumun finansmanına doğrudan katılımını sağlamak ya da dolaylı katılımını etkin hale getirebilmek nihayet

fonların kâr getirici alanlara yöneltilmesine olanak verebilecek yasal düzenlemelere yönelmek gerekmektedir.

Prim tahsilatında karşılaşılan sorunlara çözüm getirmede yeni yasal önlemler alınırken özellikle etkin tahsil yöntemlerinin kabulü önerilebilirse de; bunun yanında sorunun çözümüne dolaylı katkısı olan halahazır yüksek prim uygulamasının sürdürülmesi de düşünülebilir. Ancak bu son önerinin gerçekleştirilmesi işgücü dolayısıyla üretim maliyetlerinin yükselmesine yol açabileceginden, enflasyonun körüklenerek uzun vadeli sosyal sigorta yardımlarının arttırılması gereğinin doğmasına neden olabilmektedir (Tuncay, 1986, s. 105). Diğer yandan prim oranlarındaki yükselişin prime esas kazanç sınırlarında artış yaratarak işyerlerinin işçilik maliyetlerini yükseltmesinin sözkonusu işyerlerinin Kuruma bildirge verme yükümü üzerinde olumsuz bir etki yarattığı görülmüştür (Tozan, 1985, s. 29-30).

Kurumun sigorta dalları itibariyle yüksek prim uygulamasını sürdürmesinde yönetim giderlerinin yüksek olmasının yanısıra, yaşlılık sigortasından sağlanan bazı kolaylıkların da etkili olduğu geçmiş uygulamalardan anlaşılmaktadır (Dilik, 1972, s. 593). Gerçekten de bu sigorta dalına ilişkin olarak getirilen bazı yasal düzenemeler her ne kadar başlangıçta sigortalı lehine görünmüş ise de; zamanla hem Kurum ve hem de ülke ekonomisi açısından sorunlar yaratır hale gelmiştir. İşte bu düzenlemelerden biri de «yaş sınırı» aranmaksızın yaşlılık aylığı bağlanmasına olanak veren düzenlemedir. Bu düzenlemenin getirilmesinde erken yaşta emekli olanların işlerinden ayrılmaları ile yeni iş olanaklarının açılabileceği düşüncesi etkili olmuş ise de; ne yazık ki, beklenilen sonucun tersi bir durum ortaya çıkarak yaşlılık aylığı alanların büyük bir çoklukla mevcut ekonomik koşullar karşısında genç yaşta bir köşeye çekilme yerine sosyal sigorta kapsamı dışında kalan işlerde çalışmayı tercih ettikleri görülmüştür (Ekonomi, 1985, s. 99).

Yaşlılık sigortasından sağlanan yaşlılık aylığına hak kazanma ile ilgili bu düzenlemenin yarattığı sorunlara karşı bir çözüm yolu olarak emeklilik yaşında yapılacak yeni düzenlemelere gidilmesi gösterilebilir. Bu çözüm yoluna paralel bir düzenleme bilindiği üzere 10.1.1986 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 3246 sayılı Kanun ile yapılmış ve tüm sosyal güvenlik kurumlarına tabi olanların emeklilik yaşlarının yükseltilmesi öngörülmüştür. Ancak yine bu Kanuna göre yaşlılık aylığı-

na hak kazanma konusunda öngörülen yeni düzenleme 1.1.1990 tarihinden itibaren ilk kez sigortalı olanlara uygulanacaktır. Bu düzenlemeye her ne kadar Kurumun finansal durumunun bozulmasında büyük ölçüde etkisi olan «yaş sınırı» aranmaksızın hizmet süresine göre emekli olma uygulamasına bir son verebilmek amacıyla gidildiği genel olarak kabul edilen bir görüş ise de (Emeklilik yaşına ilişkin yeni düzenleme için bak., Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bülteni, Sa: 22, Ocak 1985) Kurumun Finansmanında dar boğazların ortaya çıkmasında aslında prim tahsilatının yetersizliği ve Kurum fonlarının rasyonel kullanılamamasının etkili olduğunu belirterek, emeklilik yaşına ilişkin yapılan yeni yasal düzenlemenin esasen ortalama yaşam süresinin yükselmesi ihtimallerine dayandırılması gerektiğini benimseyen görüşlere rastlanılmaktadır (Alper, 1986, s. 6).

Ancak kuşkusuz emeklilik yaşına ilişkin düzenlemelerde yapılan hatalar Kurumun finansmanında karşılaştığı tek sorunu oluşturmamaktadır. İncelemede sınırlı bir çerçevede ele alınmaya çalışılan prim tahsilatına, fonların rasyonel kullanılamamasına ve Devletin finansmana yetersiz ölçülerde katılmasına ilişkin sorunlar temel sorunlardır. Bu nedenle Kurumun finansmanında sorunlara çözüm aranırken sözkonusu sorunlara öncelik verilmesi gerekmektedir. Bu önceliğin verilmemesi ya da hatalı finans politikaları dahilinde soruna kalıcı çözüm getirmede yetersiz kalan, hatta zaman zaman ek sorunlar doğurabilen yeni kaynak arayışlarına yönelinmesi halinde Kurumun yasal yükümlülüklerini yerine getirmede acze düşmesi kaçınılmaz olacak ve 1985 yılı itibariyle sayıları 2.607.865'i bulan Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamındaki işçilerin (SSK. 1985 Çalışma Raporu, 1985, s. 20) sosyal güvenliği pamuk ipliğine bağlı kalacaktır.

KAYNAKÇA

ALPER, Yusuf (1986); «Sosyal Güvenlik ve Emeklilik Yaşı», **İşveren Dergisi**, C. XXIV, Sa: 7.

DEMİR-İŞ SENDİKASI (1986); **Türkiye Demiryolu İşçileri Sendikası 2. Genel Kurula Sunulan Çalışma Raporu**, Ankara.

DİE (1985); **Türkiye İstatistik Yıllığı**, Ankara.

DİE (1986); **Türkiye İstatistik Cep Yıllığı**, Ankara.

DİLİK, Sait (1972); «Sosyal Sigortalar Kurumu Fonları», **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisj**, C. IV, Sa: 1.

DİLİK, Sait (1971); **Türkiye'de Sosyal Sigortalar İktisadi Açıdan Bir Tahlil Denemesi**, Ankara.

DOĞAN, Muammer (1983); **İşletme Ekonomisi ve Yönetimi**, İzmir.

EKONOMİ, Münir (1985); «Türkiye'de Feshe Karşı Korunmanın Kanun Yolu İle Düzenlenmesinin Sosyal ve İktisadi Sonuçları», Şemsettin Kıral (der.), **Almanya'da ve Türkiye'de Fesih ve İşçinin Feshe Karşı Korunması.**

ERTEM, Mustafa (1967); «Sosyal Sigortaların Finansmanı I», **İşveren Dergisi**, C.V., Sa: 1.

SSK. (1985); **Sosyal Sigortalar Kurumu İstatistik Yıllığı**, Ankara.

SSK. (1985); **Sosyal Sigortalar Kurumu 1985 Çalışma Raporu**, Ankara.

TALAS, Cahit (1983), **Sosyal Ekonomi**, Ankara.

TALAS, Cahit (1976), «Türkiye'de Sosyal Güvenlik ve Karşılaşılan Sorunlar», **Ankara Ünversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, C. XXXI.

TOZAN, Celâl (1985); Prim Nisbetlerinin Yükseltilmesinin Bildirge Alma Oranını Ne Yönde Etkldiği», **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bülteni**, Sa: 21.

TURAN, Kâmil (1983); «Türkiye'de Sosyal Güvenliğin Gelişmesi: Uygugulamaları, Hataları ve Çözüm Yolları», **İstihdam İşçi-İşveren İlişkileri ve Sosyal Güvenlik**, İstanbul.

TUNCAY, A. Can (1986); **Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri**, İstanbul.

TUNÇOMAĞ, Kenan (1982); **Sosyal Güvenlik Kavramı ve Sosyal Sigortalar**, İstanbul.

TÜTÜNCÜ, Enis (1981); «Sosyal Güvenliğin Yaygınlaştırılması ve Etkinleştirilmesi», **2. İktisat Kongresi 3. Tebliğ**, İzmir.

UÇÖ (1983); **Uluslararası Çalışma İlkeleri**, Ankara.

UYSAL, Cemal (1985); «Sosyal Güvenlik Fonlarının Değerlendirme Alanları ve Toplu Konut», **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bülteni**, Sa: 21.

FINANZIERUNGSPROBLEME DER SOZIALVERSICHERUNG

Genauso wie die Koalitions-und Tarifvertragsrechte ist die Gewährleistung der sozialen Sicherheit eine unmittelbare Folge der Industrialisierung. Die soziale Sicherheit wird in der Türkei durch staatliche Massnahmen gefödert und gesetzlich gewarhleistet.

Die Schaffung der sozialen Sicherung ist vor allem von Finanzierungsmögleichkeiten abhängig. In der Türkei wird die Sozialversicherung grundsàtzlich durch Prámien der Versicherten und ihrer Arbeitgeber finanziert.

In der Praxis werden aber diese Versicherungsprâmien nicht nur zur Sicherung der Sozialversicherung verwendet, sondern auch zur Verwirklichung anderer staatlicher Ziele.. Dadurch entstehen jedoch für die Versicherungsanställeme sind die folgenden Massnahmen Für die Lösung dieser Finanzierungsprobleme sind die folgenden Massanahmen erforderlich: Erstens müssen die Versicherungsbeiträge möglichst schnell einkassiert werden; zweitens müssen diese Beitrâge rationaler als bisher investiert werden; drittens muss der Staat an der Finanzierung der Sozialversicherung teilnehmen.